

$$f(x) = e + O\left(1 - \frac{1}{p}\right)^p x$$

Under denne Forudsætning faar man altsaa Maksimum ved en Pris, som er *større* end Enhedsomkostningen. Efterhaanden som man lader p nærme sig 1, maa $f(x)$ nærme sig e . Men en nærmere Bestemmelse af den ideale Pris kan altsaa kun faas, naar man enten kender Funktionen $f(x)$ eller kan forudsætte Generalomkostningerne fuldstændig konstante. I alle andre Tilfælde end det førstnævnte, hvor Generalomkostningerne er fuldstændig konstante, vil man nemlig som Maksimumsbetingelse faa et Udtryk for $f(x)$, hvori x indgaar.

E. Dige.

II.

Fredskovs Værdi.

En Replik.

Under Overskriften „Vore Skoves Vurdering og Beskatning“ har Godsinspektør *Berthelsen* skrevet en Afhandling her i Tidsskriftet, Aargang 1925; den har en Undertitel, som viser hen til det Foredrag (beskedent kaldt „Nogle Bemærkninger“), som Hr. *Berthelsen* holdt i Nationaløk. Foren. ^{3/11} 1925. De, der hørte Foredraget, vil i Afhandlingen genfinde nogle af de faldne Udtalelser, ligesom Afhandlingen viser, at Hr. *Berthelsen* har hørt nogle af de Indvendinger, der straks paa Mødet blev fremsat mod hans Opfattelse.

Hr. *Berthelsen* tager sit Udgangspunkt i „tre . . . Videnskaber“, nemlig: „Retsvidenskab, Nationaløkonomi og Skovbrugslære“. Skovbrugslære er nu ikke nogen Videnskab (efter dansk Sprogbrug); men Fejltagelsen kan undskyldes ved, at Hr. *Berthelsen* intet Kendskab har til Skovbrugslære; han tror, at denne kun omfatter „Naturforhold“.

I Afsnittet om „Skovenes retlige Forhold“ skriver Hr. *Berthelsen* om Fredskovene, „hvis uforringede¹⁾ Opretholdelse i § 15 er foreskrevet som urokkelig Grundlov“. Den Slags plejer man vist at kalde en Tilsnigelse? thi Forordn. ^{27/9} 1805 § 15 indeholder hverken Ordet eller Begrebet „uforringet“. Og endvidere: „De lovligt paalagte¹⁾ . . . Raadighedsindskrænkninger. Disse tilsigter . . . kun at opretholde Skovens „Substans“ eller „Hovedstol“²⁾, saa at denne ikke

$$f(x) = e + O\left(1 - \frac{1}{p}\right)^p x$$

Under denne Forudsætning faar man altsaa Maksimum ved en Pris, som er *større* end Enhedsomkostningen. Efterhaanden som man lader p nærme sig 1, maa $f(x)$ nærme sig e . Men en nærmere Bestemmelse af den ideale Pris kan altsaa kun faas, naar man enten kender Funktionen $f(x)$ eller kan forudsætte Generalomkostningerne fuldstændig konstante. I alle andre Tilfælde end det førstnævnte, hvor Generalomkostningerne er fuldstændig konstante, vil man nemlig som Maksimumsbetingelse faa et Udtryk for $f(x)$, hvori x indgaar.

E. Dige.

II.

Fredskovs Værdi.

En Replik.

Under Overskriften „Vore Skoves Vurdering og Beskatning“ har Godsinspektør *Berthelsen* skrevet en Afhandling her i Tidsskriftet, Aargang 1925; den har en Undertitel, som viser hen til det Foredrag (beskedent kaldt „Nogle Bemærkninger“), som Hr. *Berthelsen* holdt i Nationaløk. Foren. ^{3/11} 1925. De, der hørte Foredraget, vil i Afhandlingen genfinde nogle af de faldne Udtalelser, ligesom Afhandlingen viser, at Hr. *Berthelsen* har hørt nogle af de Indvendinger, der straks paa Mødet blev fremsat mod hans Opfattelse.

Hr. *Berthelsen* tager sit Udgangspunkt i „tre . . . Videnskaber“, nemlig: „Retsvidenskab, Nationaløkonomi og Skovbrugslære“. Skovbrugslære er nu ikke nogen Videnskab (efter dansk Sprogbrug); men Fejltagelsen kan undskyldes ved, at Hr. *Berthelsen* intet Kendskab har til Skovbrugslære; han tror, at denne kun omfatter „Naturforhold“.

I Afsnittet om „Skovenes retlige Forhold“ skriver Hr. *Berthelsen* om Fredskovene, „hvis uforringede¹⁾ Opretholdelse i § 15 er foreskrevet som urokkelig Grundlov“. Den Slags plejer man vist at kalde en Tilsnigelse? thi Forordn. ^{27/9} 1805 § 15 indeholder hverken Ordet eller Begrebet „uforringet“. Og endvidere: „De lovligt paalagte¹⁾ . . . Raadighedsindskrænkninger. Disse tilsigter . . . kun at opretholde Skovens „Substans“ eller „Hovedstol“²⁾, saa at denne ikke

forringes“; her forveksler Hr. *Berthelsen* sit Ønske med Forordningens Ord og Mening, ligesom han ogsaa her indsmugler: Substans og Hovedstol, endda med Gaaseøjne, skønt de ikke findes i Forordn.

Da Hr. *Berthelsen* ikke er Dommer, har hans juridiske Slutninger ud fra hans „konstaterede“, gale Forudsætninger ingen Interesse; den „fredede Træmasse“ er ikke fredet, fordi Hr. *Berthelsen* skriver det. Selve denne Virkelighed synes at dæmre for Hr. *Berthelsen*, idet han ønsker „en skærpet Fredskovslovgivning“.

Hr. *Berthelsens* økonomiske Videnskab er af samme Slags som den juridiske: „det nationaløkonomiske Begreb „Jord“ . . . [omfatter] ogsaa den Plantevækst,²⁾ som Naturkræfterne derpaa daglig skaber“. Mærkeligt nok hævdes denne originale Definition som bekendt ikke overfor Agerjord; den maa være Udtryk for Hr. *Berthelsens* Indsigt i Skovbrugslære. Sine økonomiske Beviser henter Hr. *Berthelsen* ud fra sine egne urigtige juridiske Paastande: At opfatte Skovens „Træbestand“ som arbejdsskabt Kapital og „ikke som en Naturting . . . beror paa en urigtig Fortolkning af Fredskovsforordningen“. Mon ikke Rigtigheden af den ene eller den anden Opfattelse snarere skulde bero paa, hvilken af dem der er i Overenstemmelse med det, der i Virkeligheden er gaaet for sig ved „Træbestandens“ Tilvejebringelse? Men denne Virkelighed har Hr. *Berthelsen* intet Kendskab til.

Hr. *Berthelsen* tillader ikke en Sidestilling af Agerbrugets Kvægbestand med Skovens Vedforraad, thi han kan tænke sig „et kvægløst Landbrug, men absolut ikke et træløst Skovbrug“. Bevisets indre Værdi kan enhver Økonom dømme om; men Beviset er ogsaa i ydre Henseende galt, idet der findes „træløst Skovbrug“ paa de ingenlunde smaa Arealer, hvor der dyrkes Kurvevidier. Efter Hr. *Berthelsens* Udtalelser synes han at mene, at der ikke var Kvæg til, før Agerbrugeren skabte sig en Kvægbesætning, medens der var — ikke blot Træer — men en fuldt færdig Skov til, før Forstmanden skabte sig en Træbesætning. Vi andre, uvidende Mennesker har hidtil gaaet og troet, at Gud har skabt Hesten, Koen, Faaret o. s. v. lige saavel som Træerne. — Eller ligger Forklaringen i Hr. *Berthelsens* Mangel paa Skovbrugsviden?

Efter den Maade, paa hvilken Hr. *Berthelsens* Aihandling

¹⁾ Udhævet af C. V. Prytz.

²⁾ Udhævet af Hr. *Berthelsen*.

er inddelt, skal dens Afsnit IV formentlig give, hvad Forfatteren har fundet i sin 3die „Videnskab“, Skovbrugslæren, som efter hans Mening kun omfatter Naturforhold. Men i „IV“ findes der intet om Naturforhold, derimod noget om Regnskabs-tal, Krigshugst, Servituter o. s. v. Ogsaa i dette som i de foregaaende Afsnit bruges som Argument Hr. *Berthelsens* juridiske Misforstaaelse, den „fredskovpligtige Træmasse“; men en urigtig Paastand bliver ikke rigtig, selv om den gentages saa ofte, som Hr. *Berthelsen* gør det.

Den ærede Forfatters Opfattelse af Fredskovs Vurdering bryder helt sammen, endog for ham selv, naar Talen bliver om den Halvdel af vort Lands Skove, som siden 1805 er frembragt paa aabne Arealer; og Sagen kan ikke klares ved Brugen af Ordet „Hedeplantager“; thi i den nye Halvdel indgaar der tillige store Arealer af anden Jord, som er indtaget til Skov i mere eller mindre umiddelbar Forbindelse med gamle Skovarealer; og Forbindelsen er i Tidens Løb, ved Forstmændenes Arbejde, blevet saa inderlig, at der ikke *kan* sættes noget som helst økonomisk Skel mellem nyt og gammelt. Allerede af den Grund er Hr. *Berthelsens* Opfattelse uden Forbindelse med Virkeligheden.

Godsinspektør *Berthelsens* Indlæg saavel ved Mødet den 3die Nov. som her i Tidsskriftet har en bestemt Tendens, om hvilken hans Afhandling taler meget aabenhjertigt. Om Tendensen er georgistisk Taktik eller ej, kan jeg maaske ikke bedømme; men den ligger meget nær op ad den jesuittiske Regel: Hensigten helliger Midlet. „Vi maa ubetinget fastholde den for Skovenes Bevaring saa vigtige Grundsætning“¹⁾ [at Træerne er et „Jordelement“]. Forfatterens Formaal er altsaa at bevare Skoven. Vi naive Forstmænd har hidtil troet, at dette var vor Sag, og at vi derfor skulde studere Skovbrugslære.

En svag Tvivl om sit Standpunkts Holdbarhed udtaler Hr. *Berthelsen* til Slut: „Det er muligt, at den ovenfor begrundede Opfattelse af Fredningsforordningen af 1805 ikke altid har været strængt hævdet . . . gennem de forløbne 120 Aar,“

— Denne Sætning maa være bevidst eufemistisk, thi Virkeligheden er, at Hr. *Berthelsens* Opfattelse aldrig har været hævdet hverken af Administrationen eller af Domstolene eller af Sagkundskaben i de 120 Aar. Om de Opfattelser, der strider imod den ærede Forfatters, siger han: „Hvis saadanne Opfattelser virkelig har været praktiserede, maa det sikkert af alle

¹⁾ Side 325, Stk. 2.

Elskere af vore danske Skove . . . erkendes at være paa Tide . . . at virksomme Reforme [i Praxis og Lovgivning] sættes paa Dagsordenen herhjemme“. Ordene viser, at Hr. *Berthelsen* i denne Sag helt forveksler sine egne Ønsker med den foreliggende Virkelighed, som han aabenbart ikke kender.

Dette svarer godt til det mere end mærkelige, retslig-økonomiske Resultat, Hr. *Berthelsen* som Medlem af Overskyldraadet er kommet til: Samfundet har lagt et Baand, en Raadighedsindskrænkning, paa Skovejeren, altsaa skal denne betale højere Skat af sin baandlagte Skov end af Ejendom uden Baand! Det klassiske Ord om forudfattede Meninger: „quod erat demonstrandum“ melder sig uvilkaarligt i ens Bevidsthed.

Den ærede Forfatters Ord om „Elskere“ tør vel tages som Udtryk for, at han regner sig selv blandt Vennerne af vore danske Skove. I saa Fald maa jeg paa de danske Skoves Vegne bruge et andet klassisk Ord om Hr. *Berthelsen* og hans Meningsfæller: „Gud bevare mig for mine Venner; o. s. v. . .“

C. V. Prytz.

III.

Skovlovgivningen og Skovvurdering.

Hr. Godsinspektør *S. Berthelsens* fornævnte Artikel er anlagt meget teoretisk, hvilket allerede fremgaar af Indledningen, hvori bl. a. udtales: „At udfinde en dansk Skovs rette økonomiske Værdi er en praktisk økonomisk Opgave, som maa hente adskillig Vejledning fra de tre forskellige Videnskaber, mellem hvilke Vurderingsvidenskaben ligger som et Grænseomraade: Retsvidenskab, Nationaløkonomi og Skovbrugslære, — saavist som Skovenes Værdi er afhængig af deres Retsforhold, Økonomiforhold og Naturforhold.“ Godsinspektøren kommer derefter ind paa en Behandling af Skovforordningen af ²⁷/₉ 1805, senere paa Omtale af Nationaløkonomi og Skovbrugslære, samt endelig paa Forslag angaaende Skovvurdering og Beskatningsprinciper.

Imidlertid hviler Hr. Godsinspektør *Berthelsens* Fremstilling paa væsentlige Punkter formentlig paa saa store Misforstaaelser eller paa saa urigtige Paastande angaaende saavel Skovforordningens Fortolkning som angaaende dansk Skovbrugs Historie, Formaal og Arbejdsmaader, at det vilde være et omstændeligt Arbejde at gendrive alle de udførligt opstillede Teorier. Men jeg finder Anledning til at gendrive nogle deraf, idet jeg i